

AMİS TER DAMI

Başar Başaran

—
Türk
Edebiyatı
Roman
—

Başar Başaran, yazar, senarist, eğitimci. 1978, İstanbul doğumlu. Doğu Akdeniz Üniversitesi'nde Bankacılık ve Finans eğitimi sonrası İoanna Kuçuradi ve Betül Çotuksöken'in kürsüsünde olduğu Maltepe Üniversitesi'nde başladığı Felsefe yüksek lisansıyla dünya üzerine sorduğu soruları disipline etme süreci başladı. İlk yazısının basıldığı 2003 yılından beri gazetecilik (köşe yazarlığı, editörlük) dergicilik, yayınevi editörlüğü, televizyon programcılığı, senaristlik, yaratıcı yapımcılık ve eğitimlik gibi alanlarda çalışmalarına devam etti. İlk gençlik şiirlerinin basıldığı kitabı *Girne Limanı'ndan İstanbul'a* 2005'te yayımlandı. Başaran'ın *Kurt Kanunu*, *Yol Ayrımı* gibi Kemal Tahir eserlerinden edebiyat uyarlamalarıyla başlayan dizi senaristliği kariyeri bugüne kadar birçok özgün diziyile devam etti. Bunun yanında *Zanzibar* ve *Mavi Ay* isimli iki tiyatro oyunu bulunan Başaran son dört senedir önce Bilgi Üniversitesi çatısı altında, sonrasında bağımsız bir kuruluş olarak yoluna devam eden Next Akademi'de "Hikâye Anlatıcılığı" eğitimi veriyor. Yedi yıldır *Kafa* dergisinde yazılarına devam ediyor.

Amsterdam

AMSTERDAM

Yazan: Başar Başaran

Editör: Aslı Güneş

Yayın hakları: © Doğan Yayınları Yayıncılık ve Yapımcılık Ticaret A.Ş.

Bu eserin bütün hakları saklıdır. Yayınevinden yazılı izin alınmadan kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz, hiçbir şekilde kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

Bu kitabın yayın hakları Ajans Letra aracılığı ile alınmıştır.

1. baskı / Ocak 2022 / ISBN 978-625-8036-70-1

Sertifika no: 44919

Kapak tasarımı: Serkan Yolcu

Baskı: Ana Basın Yayın Gıda İnş. San. Tic. A.Ş.

Mahmutbey Mah. Devekaldırımı Cad. 2622 Sk.

Güven İş Merkezi, No: 6/13 Bağcılar - İSTANBUL

Tel. (212) 446 05 99

Sertifika No: 52729

Doğan Yayınları Yayıncılık ve Yapımcılık Ticaret A.Ş.

19 Mayıs Cad. Golden Plaza No. 3, Kat 10, 34360 Şişli - İSTANBUL

Tel. (212) 373 77 00 / Faks (212) 355 83 16

www.dogankitap.com.tr / editor@dogankitap.com.tr / satis@dogankitap.com.tr

Amsterdam

Başar Başaran

Kızım Şiir'e

“Yaşamakla yetişemezsin kendine. Yazman lazım...”

Bir

Günaha girelim mi dedi, olur dedim. Ne yapsak dünya bizden kirliydi. Nasılsa tanrıya verecek bir cevap buluruz dedi. Saatimi kolumdan çıkardı. Nehre fırlattı. Pasaportumu sordu, yok dedim. Çıkardı kendininkini yırttı. Rüzgârda savrulan kâğıt parçalarına baktım. Korkaklığımdan mahcup oldum. Cebimden çıkarıp benimkini de verdim. Bir su birikintisine attı. Üzerine bastı. Fotoğrafımı çamura batarken gördüm. İyice dağılana kadar bekledi. Bak dedi, varlığının meşruiyeti son buluyor. Memleketinden uzakta memleketsiz kaldın. Birbirimizin tabiiyetindeyiz artık. Yeşil bir içki vardı karton bardağımda, kafama diktim. Genzim yandı. Neydi bu dedim. Ne olduğuna değil ne hissettirdiğine bak dedi. Ferahladım. Bir tane daha içsek mi dedim. Olur dedi. Çantasındaki şişeden biraz daha doldurdu. Ne güzel. Demek özgür bir ülkenin vatandaşıydım artık.

Burada istediğimiz her şeyi söyleyebiliyor muyuz, dedim. Düşünce de eylem de suç değil, dedi. İstersen birini bile öldürebiliriz. Yok artık, yedi günah diyecek oldum. Tek bir günah var, dedi. Kendi hakkını vermemek. O ne demek dedim. Şimdi ve burada sen, sen olmanın bütün gerekliliklerini gerçekleştirmekten kaçarsan seni vatandaşlıktan atarım dedi. Kendinin azına razı olanla işim yok. Ne sebeple olursa olsun kendini eksilten insana saygı duyamam. Birini öldürmen gerçekten gerekliyse öldürmelisin. Ben bile olsam yap bunu. Söyle-

diklerini düşünmeye çalışırken kafamı toparlayamıyordum. Çok da anlamadığım için öyle boş bakmış olabilirim. Bana bak dedi, korktun mu yoksa? Korkmuyorum dedim. Yalan söyledim. Yüzüne düşen saçlarını geriye atarken gülümsedi. Allahtan burada yalan da serbest, dedi. Kendini kandırmadığın sürece herkesi kandırabilirsin. Nereden anladı yalan söylediğimi, anlamadım. Yürü dedi gidiyoruz. Nereye, dedim. En sevmediğim soru, dedi.

Karlara bata çıka şehrin, isminde bir sürü ünsüz harfin yan yana dizildiği caddelerinden birinde yürüyorduk. Tramvay demirleri soğuktan parlıyordu. Derisinin gecedен daha siyah olduğunu o zaman fark ettim. Pabuçları ve atkısı kırmızıydı. O yeşil şeyi içince renkler daha da belirginleşti, diye düşündüm. Düşüncelerim hızlandı, fikirlerim küçüldü. Sokak lambalarından buz parçaları dökülüyordu. Bir köpeğin sırtında birikmiş karları elimle temizledim. Ayaklarım üşümeye başlamıştı. İnsanlık tarihi bedenle ruhun kavgasıdır, dedi. Efendim, diyecek oldum vazgeçtim. Ruhun mağlubiyyetine denk geldi yaşamımız diye devam etti. Dünyada ruh bedene yenildi. Ne zaman galipti ki, diye sordum. Durdu, yüzüme baktı. Savaşların ve devrimlerin kıyısında diye cevap verdi. Önünde mi sonrasında mı dedim. Yanında dedi. Zaman geriden ileriye bir doğrultuda akıyor. Bir anın kıyısı onu oraya taşıyan zamanın her parçasına aynı mesafede. Şimdiki zaman gelecek zamanın kıyısındadır, işte kehanet diye bir şey bu yüzden var, dedi. Yani geleceğin de sonrası bugüne dahil, onu görene kâhin deriz. Bir şey anlamıyordum konuştuklarından ama nedense susacak diye ödüm patlıyordu. Bir an için az önce pasaportumu yırtmasına izin verdiğim, ayası beyaz ellerini açıp kapayarak konuşan şu ukala Siyah Kız'la bu kadar kuzeyde ne yaptığımı düşünecek oldum. Bolumdan büyük bir yükü yerinden oynatmaya çalışır gibi sualimin ucundan tuttum. Sonra bıraktım. Kaldıramayacaktım.

Bana niye ruhtan, bedenden bahsediyorsun dedim. Ruh yenildikçe önce aşk sonra sanat ölüyor dedi. Sanat yoksa güzellik yok. Çirkinliğe kim tutulsun? Bir kısırdöngü. Sonrası yalnızlık. Bedbaht, bedbin, bed... Sen bu halini bir sonuç olduğunu bilmeden yaşıyorsun. Halimde ne var ki dedim. Rahatsız edici bir bilgelikle gülümsedi. Saksın başka kendin başka yerdesin. Bu sözü bir yerden hatırlıyorum. Ben yalnız değilim ailem var, arkadaşlarım var diye karşı çıktım. Alay eder gibi baktı. Utandım. Nehrin kıyısında demir bir korkuluğa oturdu. Ayaklarını sallayarak “Bütün mesele yaşadığını hissetmek” dedi. Hissediyor musun? Cevabımı beklemeden, çantasından bir not defteri çıkardı. Bana okumaya başladı.

“Sinsi bir çiçek gibi büyüyor ormanınızda yalnızlığınız. Giderek eksilen kelimelerinizden anlıyorum. Boş can simitleri açıklara sürükleniyor. Rüzgârın sesi titriyor. Deniz tersine ürperiyor. Nedensiz saatinize, çalmadan telefona bakıyorsunuz. Ne tuttuğunuz ne de tutamadığınız bir söz var ortada. Kimseler size sitem etmiyor. Bugün dünya yansa kendinizden başka kime dertlenirsiniz? Kaldırımlar caddeleri, bulutlar göğü sıkıştırıyor. Kararıyorsunuz bir elmanın hareket-sizliğiyle. Umurunuzda olana sözünüz geçmiyor, lafınızı dinleyene tahammülünüz yok. Şimdi ormanlar gümbürdüyor gece yarılarında. Camlarınız sallanıyor şehrin ortasında. Siz duymasanız ukdeniz duyuyor. Yıkılıyor binalarınız depresiz. Küfür etseniz ayıplayan yok. Can çekişen bir ampul gibisiniz, biri kapatsa da kurtulsanız. Bir şehir günahla yanarken duaya durmuşsunuz. Kımıldayan dudaklarınızı duyan yok. Jilet gibi giyindikçe yalnızsınız. Oradan oraya yettiştikçe geç kaldınız. Yazarken kalem biter, ağlarken müzik, severken aşk biter, yaşarken nefis. Eridiniz buz gibi üşüdükçe. Unutulduunuz mazi gibi geçtikçe. Pencereyi açsanız hava, kaçsanız derman, sorsanız anlayan yok.”

Ne okudun, dedim. Felsefe, dedi. Onu sormadım. Bu oku-

duğun ne, dedim. Romanımdan bir bölüm, dedi. İki kişilik bir ülkede roman yazmak çok saçma, kime yazıyorsun, dedim. Sana dedi. Ben okuyamıyorum artık, yazmam lazım dedim. Defteri düşünmeden nehre fırlattı. O zaman kulağına fısıldarım dedi. Yürümeye başladı. Nereye dedim. Bak yine, dedi. Sustum. Karların arasından mermerleri buzdan bir avluya geldik. Demek bütün mesele yaşadığını hissetmekti. Hissediyor muyum? Demir merdivenleri tırmanmaya başladık. Nefes aldıkça ayazdan göğsüm yanıyordu. Evinin eflatuna boyalı kapısının önüne geldik. Anahtar üzerinde duruyordu. Açtı, içeri girdik. Bir mutfak, karşısında yatak ve her yerde ayana. Yerde bavulun içinden taşmış kıyafetleri vardı. Yeşil şişeyi bana uzattı. İçeri gitti. Bir yudum aldım. Yer ayaklarımın altından kaydı. Tutundum. Bir sigara yaktım. Sanki yeşil bir duman üfledim. Küçük balkon kapısının yanında duran çalşıma masasının üzerinde bir yığın kâğıt vardı. Üzerinde bilmediğim dilde bir şeyler yazıyordu. Okumaya başladım. Tuhaf biçimde ne dediğini anlıyordum. Uzayda birbirine teğet geçen insanlardan bahsediyordu. Er ya da geç bir gün herkes kendi yörüngesine dönecekti. Ölümünden mi bahsediyor dedim. İçimden söylemişim. İçerden cevap verdi. Hayır, dedi ölümünden değil, yalnızlıktan söz ediyorum. Ölüm umarım yaşamdan daha kalabalık bir şeydir.

Sesine döndüm. Çırılçıplaktı. Bir tek boynundaki kırmızı atkı duruyordu. Yanıma geldi. Yüzüme yaklaştı. Aynadaki yansımaya baktım. Afrika'da bir gece gibi karanlıktı. Elinden tuttum. Beni yatağına yatırdı. Sanki yeni keşfedilmiş bir gezegene uzay gemisinden ilk inen bendim.

"Saksıdan koparılmak. Bu sözü nereden hatırlıyorum? Ölümünden sonra şifreli deri çantasında bulduğum mektupta babam benim için söylüyordu.

Zarfın üstünde odım var, yuvarlak damgodaki tarihte on yaşındayım.

O zamanlar annemle yaşadığım eve postalanmış ama elime geçmemiş.

Muhtemelen bana vermemişler. Babam, bunun olacağından endişeyle mektubun ve zarfın bir fotokopisini almış, bir gün bulacağı umuduyla çantaya bırakmış. Neden beraber yaşadığımız onca sene kendisi çıkarıp bana vermedi ya da bahsetmedi, bunu istedi mi, bilmiyorum.

Sadece vermedi. Bir gün öldüğünde bulacağımı düşünmüş olmalı.

Belki de böyle bir mektubun varlığını unuttu. Bilmiyorum.

İşte o mektupta beni böyle tarif ediyordu: Saksısından koparılmış.

Sen saksısından koparılmış bir çocuksun, başka bir saksıya ekildin,
bunun acısını bir ömür duyacaksın..."

Karlar altında bir Amsterdam. Ruhla bedeninin kavgasında arada kalmış bir adam. Sanki ömür boyu sürececek bir gece geçirir. Dul sihirbazla, Afgan taksiciyle, delilerle, ölülerle, müzisyenlerle, uyuşturucu satıcılarıyla konuşur. Kulağında bir cümle: İnsanın yaşamaktan mühim işleri var, onu bulunca korkuların biter. Bu sözün peşinden koştukça, Amsterdam'ın buz tutmuş merdivenlerinde hakikatin karşısında dımdızlak kalır.

Bedenine hapsolmuş bir ruhun isyanı artık başlamıştır.

tavsiye edilen
KDV'siz
sabit fiyat

₺ 52

Seri no: 44999

ISBN 978-625-8036-70-1

9 786258 036701

Doğan
Kitap